

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

V soboto 6. in nedeljo 7. t. m. se je vršil v Celju pokrajinski strankin zbor, ki je jasno pokazal, kako globoko se je vcepila v ljudstvo organizacijska misel. Lanski zbor v Trbovljah je postavil temelj tej ideji, letošnji zbor pa je potrdil, da je ideja organizacije zdrava, pokazal pa je tudi, da je nepremagljiva.

Zbora so se po svojih delegatih udeležile skoraj vse organizacije, ki so seveda imele po pravilniku pravico biti zastopane. Le tisti, ki je tekom leta redno izvrševal svoje dolžnosti ali pa vsaj potrudil jih izvrševati, je odločeval na tem zboru. Debate so bile jako živahne. Opažali smo idejno enotnost, zato pa so bili sklepi tako soglasno sprejeti. Le ne-

katere organizacije, ki žive okoli središča ljubljanskih zmed, so pokazale, da organizacije še ne poznajo, da jim je še vedno vseeno, če sedi v stranki poštenjak s tistimi, ki so pomagali ob komunističnem razkolu razbijati stranko.

Sklepi zbora so za bodoči razvoj stranke jako važni, zato bo naloga novoizvoljenega načelstva in izvrševalnega odbora, da bo te sklepe kolikor mogoče točno izvršil. Če se bo to zgodilo, potem bo prihodnji strankin zbor pokazal, da smo res proletarska stranka v kateri naj ima vsak pravice, pa tudi dolžnosti.

Podrobnejše poročilo o poteku zbora bomo podali v prihodnjih številkah.

Voditelji nevtralnih ilegalnih organizacij pred celjskim sodiščem!

Dne 30 decembra lanskega leta se je vršila pred okrožnim sodiščem obravnava o takozvanem komunističnem procesu, o katerem je zadnje dneve pisalo demokratsko »Jutro« in »Nova Doba«.

Obtoženi so bili:

1. Manfredo Anton, star 22 let;
2. Erjavc Albin, star 17 let;
3. Kozar Franc, star 18 let;
4. Bogve Franc, star 30 let.

Prvi trije so bili obtoženi radi širjenja komunistične propagande. Bogve pa, ker mu je bilo znano, da se podpirajo hudo delstva po čl. 1. zakona o zaščiti države. Obravnava se je vršila pod predsed-

stvom višjega sodnega svetnika dr. Levičnika. Javni obtožitelj je bil državni pravdnik dr. Rus, zagovornik pa g. dr. Ogrizek.

Obravnava se je pričela ob 9. uri dopoldne ter je trajala do 6. ure zvečer.

Obtožnica je bila tako obširna, da je trajalo branje iste nad eno uro. Nato so sledile razne resolucije in drugi spisi, katere so čitali obtožencem.

Značilna je resolucija komunistične omladine U. K. O. katera navaja med drugim boj buržuaziji in boj strokovnim birokratom. (Mišljene so strokovne organizacije amsterdamske internacionale.) V resoluciji je odstavek, ki pravi: Sindikati

v revščini s krivičnim nasilstvom maksimiranja. Govoril sem potem z mnogimi uradniki ter jim tožil o barbarski krivici, češ, da imajo naši otroci ravno tako pravico do življenja kakor uradniški in da je veliko lopovstvo, da se samo našim najpotrebnejšim otrokom med strašno, še vedno naraščajočo draginjo odtegujejo draginjske doklade. Nobeden mi ni pritril in rekel, da se je nam res storila krivica, ki se mora poravnati. Vsak je le skomiznil z ramami in pripomnil: »Saj bodo maksimirali tudi nas!«

Nekateri uradniki, kakor oni pri našem protestnem shodu v »Mestnem domu« in drugi, pa so bili še tako sebično nestrpni in nesramni, da so glasno in javno odobrvali in zagovarjali naše maksimiranje. Sam sem imel žalostno čast, da sem se moral parkrat prerekati s takim čudnim človekoljubom, ki je bil povrh še navdušen Sokol. Res lepo bratstvo! Iz same rodoljubne ljubezni bi nas radi kar žive požrli!

Finančni minister je rekel našim odposlancem na vprašanje, zakaj so maksimirali samo najnižje državne uslužbence,

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-L.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

se morajo vzdigniti, da bodo mogli podpirati komunistično stranko. Strokovne organizacije so namreč bile vedno temelj politične moči proletariata. (Resolucija misli seveda »neodvisne« strokovne organizacije.) Resolucija povdarja, da ne sme iti K. S. J. v koalicijo z nobeno buržuazno stranko. (Tu so se komunisti debelo zlagali, ker so šli v Ljubljani s klerikalci skupno v volilni boj za občino. Op. poroč.)

Hi koncu navaja še resolucija, da se »enotna fronta« odobrava. Čitanje resolucije je trajalo 55 minut. Iz čitanja teh spisov nam je jasno, da so neodvisne strok. organizacije še vedno dekle komunistične stranke. To so tiste organizacije, ki jih zastopajo »Del. Novice«, katere vedno kričijo: »Ven s politiko iz strokovnih organizacij!« Sedaj razumemo, katera politika se mora izobčiti iz sindikalnih organizacij — razredno zavedna socialistična, da bi komunisti dobili zopet temelj dohodkov iz strokovnih organizacij. Gotovo je, da obtoženci niso bili obtoženi radi tega, ker so člani razdiralnih organizacij del. pokreta in pripadniki III. internacionale, ampak zaradi tega, ker so resolucije segale tudi globoko v buržuazni ustroj militarizma. Militarizem misli U. K. O. preobrniti na ta način, da se mu postavi nasproti petorice (način organizacije, štirje možje z voditeljem) v vojašnicah, kompanijah in bataljonih. To je bil glavni vzrok obtožbe.

Na drugem kongresu U. K. O. v Trbovljah so govorili Popovič, Petrovič in Schmidt. Ta kongres se je vršil po izjavi Manfreda v nekem gozdu pri Trbovljah. Na tem kongresu je bilo sklenjeno, da se

da pridejo za njimi takoj na vrsto tudi druge višje, to je uradniške skupine. S tako tolažbo pa nam ni bilo nič pomagano. Včlanjeni smo bili v Osrednji zvezi. Zato smo pritisnili nanjo z zahtevo, da nam pomaga iz strašne stiske in izposluje ukinitje našega maksimiranja. Iz ust predsednika in tajnika Osrednje zveze sem nato prvič slišal izjavo, da se je nam z maksimiranjem storila velika socialna krivica in da se bo v Zvezi delalo z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da se ta krivica v najkrajšem času odpravi in poravna s povračilom nam odvzetih rodbinskih doklad do časa, do katerega dobivajo uradniki doklade za vse nepreskrbljene otroke. Po tej obljubi se je v Osrednji zvezi res delalo, toda brez uspeha!

Večkrat se je govorilo, da se družinske doklade izenačijo za uradnike in nižje uslužbence na ta način, da jih bodo dobivali vsi le za tri ali štiri rodbinske člane. Ali izvedba te izenačbe se je namenoma zavlačevala najbrž zaradi tega, da se ni prikrajšalo na dokladah onih uradnikov, ki imajo večje število nepreskrbljenih otrok. Med tem je dolgotrajna vladna kri-

FR. ROJEC:

Boj na življenje in smrt.

(Dalje.)

Ko se je maksimiranje uradno potrdilo, sem takoj napisal o njem primerno kritično beležko za »Naš Glas« in jo osebno izročil uredniku Govekarju s prošnjo, naj jo priobči v prihodnji številki in naj tudi on poskrbi za kak primeren članek v tej zadevi. Odgovoril mi je, da jo bo že priobčil, a da sam ne more pisati za nas, ker o stvari ni poučen in da se tudi drugi uradniki ne bodo potegovali za nas. Zato naj pišemo nižji uslužbenci sami o svojih zadevah. »Sploh pa,« je pristavil, »vam po mojem mnenju vse to pisanje ne bo nič pomagalo!«

Izšel je »Naš Glas« z mojo beležko in tedaj sem moral sam videti in slišati, ko je uradnik položil list pred svojega tovariša, mu pokazal mojo beležko in rekel polglasno: »Ali vidiš, kaj hudič piše? Pa le naj kriče, saj jim tako ne bo nič pomagalo!«

Bilo je torej vse kakor domenjano med njimi, kako naj nas pobijejo in potope

v nasprotne organizacije postavijo celice. (Najbrže zato, da razbijajo smoter razrednih organizacij. V Celju je že poskusil neki Schmidt razbiti soc. organizacije.) Po tem kongresu je vršil Manfredo najagilnejšo agitacijo komunistične omladine. Dobival je iz Trsta komunistični list »Delo«, ter z Dunaja »Komunistische Jugendzeitung« v več izvodih. Vse te liste je dobival na ime svoje matere Neže Kern.

Na vprašanje predsednika sodnega dvora, koliko da je plačal Manfredo za »Kom. Jugendzeitung«, je isti odgovoril, da je bilo vse brezplačno.

Iz raznih spisov je bilo razvidno, da se je Manfredo podpisoval s tujim imenom »Pavle« in »Kivešlob« (čitaj obratno Bolševik) in Ivanov. Pod imenom Pavle so stale črke P. S. (Pokrajinski sekretar.)

Na razna stavljena vprašanja se je Manfredo zelo slabo zagovarjal s čimer je dokazal, da mu manjka znanstvena podlaga za širjenje komunizma.

Soobtoženi Erjavc, mlad inteligen ten fant je na kratko izjavil, da ne pozna komunizma. Njemu so pošiljali »Del. No vice«, ne da bi jih bil naročil.

Kozar Franc je izjavil: »Bil sem tajnik društva »Iskra« in to le za dobo, doper ne bi našli drugega. Za politiko se nisem zanimal, ter se nanjo ne razumem, ker nisem rojen zato.« Predsednik je nato prebral pesem, ki je služila v ilustraciji razmer, v katerih se je Kozar gibal.

Nato so zaslišali Bogveja, centralnega tajnika »Zveze rud. delavcev«, kateremu predbaciva obtožnica, da je imel prepovedane spise, koledarje itd.

Bogve je izjavil, da ne pozna zakona o zaščiti države. (Značilno, da vodja »velike« organizacije ne pozna delavstvu najbolj sovražnega zakona, s katerim je bila stranka, kateri je pripadal, razpuščena. Op. poroč.)

Med zaslišanjem se je tudi zvedelo, da se je vršil 19. nov. v Trbovljah neki kongres ruadarjev in železničarjev, ki je sklenil začeti s plemenskim bojem proti buržuaziji in strokovnim birokratom, ter upostaviti enotno fronto proletariata.

(Na kongresu so bili tudi delegati neodvisne želez. org., katera, kakor smo poučeni, sama forsira plemensko grupo s tem, da se hoče zediniti z železničarji samo v Sloveniji, ne pa cele Jugoslavije.)

za priklopila do vrhunca, vlada je odstopila, stari ministri in poslanci dobivajo še naprej svoje plače, prav tako tudi uradništvo polne rodbinske doklade, mi nesrečni maksimiranci pa se tudi še nadalje potapljamo v vedno hujšem siromaštvu! Draginja je v zadnjem času zopet začela nebrzdano besneti z vso svojo nenasiitljivostjo, toda nihče nas ne vpraša, kje naj jemljemo denar za nabavo svojih vsakdanjih potrebščin! Tako brezupno še ni bilo nikdar dozdaj naše stanje!

Tudi uradnikom se ne godi dobro; trpeti morajo vkljub višjim plačam, višjim osebnim dokladam in polnim rodbinskim draginjskim prispevkom vedno večje pomanjkanje. Ali smo pa res vsi že tako na koncu, da se je treba zatekati k takim skrajnim sredstvom, kakršno je maksimiranje nas najpotrebnejših in da se iztrga iz rok naših otrok zadnji košček kruha zato, da se z njim podaljša življenje uradniškim otrokom?! Uradniki, cvet naše inteligence, ali vas res ni nič sram take krivične državne podpore? Kaj mislite, ali bi bilo naše maksimiranje mogoče v kakki drugi evropski državi?

Čudna logika naših »nevtalcev«. Op. poroč.)

Nato so bile zaslišane priče, nakar se je obravnavala za 2 uri prekinila. Po zaslišanju prič je javni obtožitelj zagovarjal obtožnico, v kateri je med drugim povdarjal, da se zaveda, da Manfredo ni duševni oče teh raznih resolucij, temveč, da stoji za resolucijami višje duševne sile. Obtoženci so le žrtve onih, ki kljub prepovedi še vedno dalje rovarijo. Popustljivo je govoril za Erjavca in Kozarja, ker sta ta dva bila manj agilna kakor Manfredo.

G. dr. Ogrizek je dobro zagovarjal vse tri obtožence ter ožigosal režim, kateri je povzročil ilegalne (podzemeljske) organizacije. Nato je nastopil zagovornik, ki je zagovarjal Bogveja.

Ob 6. uri zvečer je sodni dvor razglasil obsodbo. Obsojen je bil le Manfredo in sicer na 2 leti težke ječe, medtem ko so bili Erjavc, Kozar in Bogve oproščeni.

Proti oprostitvi Bogveja je drž. pravdnik vložil ničnostno pritožbo, ter zahteval, da ostane še v preiskavi. Sodni dvor se je posvetoval ter pritožbi vzlje prošnji zagovornika za izpust ugodil, Erjavc in Kozar štá šla na prosto, v zaporih pa sta ostala Bogve in Manfredo, ki je vložil ničnostno pritožbo.

POSLOVANJE RADIKALSKIH MINISTROV.

Ministrstvo za promet je dolžno premmogim belgrajskim in zagrebškim firmam več milijonov dinarjev. Vse firme čakajo že po več mesecev na povračilo, toda zastoni, kajti ministrstvo za promet »nema pare«. Pred dnevi pa je podpisal minister Velizar Janković ukaz, naj se takoj izplača Društvu za prometne in železniške potrebe, kateremu je on sam predsednik, šest milijonov dinarjev. V trgovskih krogih je vzbudila ta vest veliko ogorčenje.

INTERNACIONALNA SOLIDARNOST.

Pred nekaj meseci so darovale danske strokovne organizacije nemškimi strok. organizacijam veliko svoto denarja. Sedaj so dale angleške železniške organizacije nemškimi železniškimi organizacijam 70 milijonov mark na razpolago. Večje svote pa so dale še na razpolago železniške organizacije v Belgiji, v Holandiji, na Švedskem in na Norveškem.

PRED OBOROŽENO VSTAJO V INDIJI.

Indijskemu agitatorju Ghandiju, ki sedi v zaporu, se je posrečilo izdati proglas na Indijce, v katerem jih poziva na oborožen upor proti Angležem. V to svrhu naj nabirajo denar. Koj po proglasu je indijski nacionalni odbor nabral več stotisoč lir šterlin. Angleške oblasti so v velikih skrbeh, ker so njene posadke nezadostne.

Politične vesti.

+ Iz Celja smo prejeli poročilo, da je sklical dr. Novačan 7. t. m. zaupniški sestanek v Celju, na katerega je povabil tudi Radića. Temu je posvetil kar cel uvodnik v svojem »Republikancu«. Dr. Novačan je svoj zaupniški sestanek naznanil policiji. Ker pa so imeli dostop na Novačanov »zaupniški sestanek« sploh vsi ljudje, ki so to le hoteli, je policija sestanek razpustila, ker torej Novačanovo naznanilo policiji ni odgovarjalo resnici. Dr. Novačan bo sedaj imel priliko zabavljati proti policiji in državi, njegovemu za-

bavljanju pa bo šla bržkone na lim nezavedna masa, ne da bi pomislila, da dr. Novačan prav dobro ve, kaj da dela. Na sestanek Radić ni prišel, pač pa je poslal brzojavko, v kateri je opravičil svojo odsotnost z boleznijo.

+ V Vojvodini se že razvija živahna volilna borba. Posebno se gibljejo narodne manjšine. Svoje kandidatne liste bodo postavili radikalci, ki pa so razdvojeni v Pašičevo in Protičevo strujo, potem demokrati, dobrovoljci, zemljoradniki, Slovaki, Nemci in Madžari.

+ Belgrajski komunisti bodo v Belgradu kandidirali dr. Simo Markovića, ki ga upajo na ta način osvoboditi iz zapora. Vse to pa je še negotovo, ker vlada ne dopušča komunističnih organizacij ter ima trden namen po volitvah razveljaviti vse komunistične mandate. Zaradi tega se že sedaj pojavlja v komunističnih vrstah stremljenje, da bi vsi komunisti oddali svoje glasove republikanski stranki. To stremljenje je najbolj živahno v Macedoniji, kjer imajo komunisti najmočnejše postojanke.

+ Madžarski finančni minister Kalay je ob priliki protesta socialistične stranke in obenem demarše male antante v Parizu proti mobilizacijskim načrtom Madžarske, izjavil, da o mobilizacijskih načrtih ne more biti najmanjšega govora, ker jih ne dovoljujejo madžarske finančne razmere.

+ V Pragi je izvršil 5. t. m. 19letni uradnik zavarovalnice »Slovanska Pojištovna« v Nemškem Brodu, Jožef Šoubal, atentat na češkoslovaškega finančnega ministra dr. Rašina. Oddal je nanj dva strela iz samokresa. Ministrstvo stanje je smrtno nevarno. Atentatorja, ki pripada po svojem naziranju komunistični stranki, so že prišli. Pred preiskovalnim sodnikom je izjavil, da je izvršil atentat iz načelnih razlogov. Svoj namen je hotel že izvršiti ob priliki, toda ker je bila takrat v življenjski nevarnosti neka dama, svojega načrta ni izvršil.

+ V Lansani, kjer se vrši orientalska mirovna konferenca, je napravila vest o nonesrečni pariški konferenci zelo globok vtis. Angleška delegacija je do zadnjega trenutka upala, da se bo konferenca obnesla. Zgodilo pa se je ravno narobe. Turška delegacija stoji sedaj še bolj kakor kdaj prej na svojem prvotnem stališču, od katerega tudi najbrž ne bo popustila. Sedaj še čaka na navodila, po kateri se je odpeljal v Angoro Hasan beg, njen delegat. V najkrajšem času se bo videlo, bo li žela konferenca uspehe, ali ne.

+ Pruski notranji minister Severing se je obrnil s pismom na državnega ministra za zunanje zadeve v. Rosenberga, v katerem ga opozarja na dotok tujcev v državo. Društvo narodov, pravi, bo moralo na vsak način sklepati o načinu, kako jih spraviti iz Nemčije, zlasti pa še, kako naj se reši judovsko vprašanje, ki ima internacionalen pomen.

+ V Berlinu je prenehala izhajati s 1. jan. komunistična »Rothe Fahne«.

+ Pariška konferenca o nemških reparacijah se je razšla brez vsakih pozitivnih zaključkov. Francija si je glede njih pridržala v družbi z Belgijo in Italijo proste roke.

S samim zabavljanjem se ne ustanovi nobena organizacija. Brez organizacije se ne opravi nobena velika reč. Pozitivno delo je važnejše od zabavljanja. To naj razmišljajo tisti, ki mislijo, da je z zabavljanjem vse opravljeno.

PREVOZ V JUDENBURGU USTRELJE- NIH VOJAKOV BIVŠEGA 17. PP.

K notici pod tem naslovom, ki smo jo priobčili pred dnevi, smo prejeli dodatno poročilo, da se sestanek ni vršil 4. t. m., pač pa da se bo vršil v sredo, 10. t. m. ob 5. popoldne v dvorani ljubljanskega mestnega magistrata.

DEL GRADCA PORUŠEN.

Iz Gradca smo prejeli poročilo o strašni eksploziji, ki je baje uničila del mesta. Število ponesrečenih je veliko. O podrobnostih bomo še poročali.

Dnevne vesti.

Važno za delavce in uslužbence. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega opozorila: Ker je minister za socialno politiko štatur Osrednjega urada za zavarovanje delavcev odobril, se prispevek za bolniško zavarovanje, ki je dozdaj znašal v celokupnem iznosu (za delodajalca in delojemalca skupaj) 5%, na podstavi § 197 tega štatura počenši z dnem 1. januarja 1923 zviša na 6% zavarovanega zasluzka (mezde). Od tega prispevka plača delodajalec kakor doslej polovico, t. j. 3%, drugo polovico pa ima pravico odtegniti od plače (zasluzka) delojemalca. — Z istim dnem se uvede na temelju naredbe ministrstva za socialno politiko od 7. dec. 1922 št. 10.810 prispevek za borzo dela v višini 5% celokupnega bolniško zavarovalnega prispevka (delojemal. in delodajalca skupaj). Tudi ta prispevek plačata po polovici delodajalec in delojemalec, tako da odpade na delodajalca 2½%, druga polovica se pa lahko odtegne od zasluzka delojemalca. — Prispevek za zavarovanje za slučaj nezgode se na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 20. novembra 1922. št. 8507, počenši z dnem 1. januarja 1923. zniža od dosedanjih 8% na 6% zavarovanega zasluzka in ga plača kakor doslej delodajalec v celoti. Prispevek za slučaj nezgode znaša torej od napominanega dneva dalje za vsakih 100 Din zavarovanega zasluzka (mezde) tolikokrat po 6 par, kolikor znaša nevarnostni odstotek, v katerega je v zavarovanje priglasi obrat (podjetje, gospodarstvo, gospodinjstvo) uvrščen, kar je razvidno iz uvrstitvenega odloka, ki ga je vsak delodajalec dobil oz. ga bo še dobil. — O navedenih spremembah bodo vsi delodajalci še posebej obveščeni. — Kakor znano, se deli zavarovani zasluzek po zakonu o zavarovanju delavcev v 17 mezdnih razredov, na podlagi katerih se izračunavajo in predpisujejo v plačilo vsi zgoraj napominani prispevki. Vsi prispevki se bodo predpisovali detajlirano na skupnem plačilnem nalogu. Vsled silnega navala dela in pomanjkanja osebja se je predpis prispevkov za minule mesece zapoznil, da mnogi delodajalci še niso dobili plačilnih nalogov; ker se je sedaj osebje pomnožilo, bo mogoče, da bodo prispevki za dobo do konca leta 1912 predpisani in plačani nalogi zanje do najpozneje 31. januarja 1923 vsem delodajalcem dostavljeni. Po dovršeni reorganizaciji Okrožnega urada bo urad izdajal plačilne naloge, iz katerih bodo razvidni prispevki za vsakega delojemalca posebej.

Iz Sofije poročajo o strahoviti eksploziji v osrčju mesta. Porušenih je veliko hiš, število ranjencev in mrtvih pa se še ni dalo dognati.

Po zadnjih statistikah znaša število brezposelnih na Dunaju 96.000 ljudi. Število brezposelnih zraste vsak teden za kakih 3000 ljudi.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Trzič, ki so najboljši in najcenejši in ker s tem pomagata k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20.

Ljubljana.

V znamenju časa. Prejeli smo sledeče obvestilo, ki mu ni potreba komentarja: Uradniki vseh odsekov računovodstva delegacije ministrstva financ v Ljubljani so ob priliki smrti svojega šefa, blagopokojnega računskega ravnatelja gosp. Antona Petroviča, zbrali vsoto 660 dinarjev 25 para. V svesti si, da ravnajo po intencijah umrlega, mu za to vsoto niso kupili venca, zelenja in cvetja, temveč so sklenili, da ta znesek, nabran spričo sedanjih dezolatnih razmer državnega uslužbenstva med najsiromašnejšim slojem, poklonijo v počestčenje in trajen spomin ranjkega najpotrebnejšemu izmed svojih tovarišev. Je to tovariš, ki ima že par let bolno soprogo in otroke in ki ga z bolno družino vred povrhu vsega trpkega pomanjkanja tare in muči tudi večkrat glad. Ob priliki take skrajne sile in bede se je včasih vendar le še našla kje kaka podpora, a danes za take slučaje »nema para«. Onim, ki so povzročili neznosni sedanjí položaj in potisnili državno uslužbenstvo v obup, naj bo zato tudi pričujoče dejstvo nekaj »memento« in »caveant«!

Vse invalide, vojne vdove in sirote, včlanjene pri splošni organizaciji vojnih invalidov, vdov in sirot Poverjeništvo za Ljubljano in okolico, obveščamo tem potom, da se bo vršil dne 21. januarja t. l. ob pol 9. uri dopoldne v prostorih gostilne pri »Zlatorogu« 3. redni občni zbor slededim dnevnim redom: volitev predsednika občnega zbora, poročilo funkcionarjev, volitev novega odbora ter raznoterosti. — Odbor.

IV. sestanek znanstvenega odseka Slovenskega zdravniškega društva se bo vršil v sredo dne 10. t. m. ob 17. na inkr. oddelku. Spored: Dr. M. Ambrožič: »Donesek k problemu hypohofičnega dojenčka«. — Odbor.

Maribor.

V lastnem interesu naj »Volksštima« preneha pisati neslanosti! Kaj ji pomaga, če zakriči, da so naša poročila o Kolbesnovi aferi »infamna«, ne pove pa, kje so infamna. Ali je to lopovstvo, ker smo označili kot nedopustno: da socialistični postovoljni funkcionar sprejema provizije; da mu jih drug socialistični funkcionar — župan — brez vednosti tozadevne inštanice izroči; da organizacija, ki hoče biti socialistična, poleg prvega funkcionarja (s človeškega stališča bi njegovo dejanje še oprostili) ne izključi še drugega, ki je dobro vedel, da so provizije nesocialistične, pa jih ni samo izplačal, temveč še celo javno zagovarjal kot nedolžne? Nismo trdili, da sta bila socialistični klub in župan pred sklenjenim »kšeftom« o njem poučena, fakt pa je, da smo se strašno začudili, da sta bila župan in klubov predsednik pri debati o zadevi že informirana, klub pa še ne! Zakaj sta oba možakarja molčala? Niti hip nismo mislili in še manj napisali, da bi bil klub pri »kšeftu« udeležen, ker vemo da sede v njem poštenjaki, krivde pa ne moremo oprostiti župana in klubovega predsednika, ki sta molčala in — vsaj

provizije — prvi večer še celo kot nedolne predstavljala. Zato se čudimo, da ni proti njima istotako nastopil kakor proti Kolbesnu. Ni dobro imeti tak rešpekt pred saržo. Te reči bomo vedno ponavljali, pa jih naj ima »V.« še za tako infamne. Mi vemo, da je večja infamija zakrivati jih, da pade potem blato namesto na par krivcev na celo gibanje. V tem smislu naj si tudi separatistični okrožni odbor zapomni, kakšen priimek še paše njegovim naivnim obsodbam tistih, ki o gnoju pišejo, ne pa tistih, ki gnoj proizvajajo. Sploh pa: za nas je čisto nekompetentno, če se on strinja z našo pisavo ali ne; na njegovo željo o gnoju v njegovem delokrogu vseeno ne bomo molčali, da bo vedelo mariborsko delavstvo pri čem da je. Še centralni odbor ne bi mogel kaj takega od nas zahtevati in tozadevno polemiko prepovedati. Je ne sme in je ni — vsaj mi nimamo nobenega tozadevnega fermana v rokah. Ali ga imajo Mariborčani? »Volksštima« neka v tem smislu piše. Če ga imajo, potem centralni odbor že ve, čemu jim ga je dal. In še poostri ga bo treba, da se v gibanju enkrat konča žurnalistika laži in psovk. Pa še to: Ker smo infamni baje tudi v zadevi Bahunovi, ki ga je dr. Leskovar nahnulil s policijskim denunciantom — ali je Bahun Leskovarja že tožil? Vse drugo je veter.

V sredo, 10. t. m. se bo vršil ob 7. zvečer članski sestanek krajevne organizacije SSJ v Celju v dvorani pri »Zelenem travniku« s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev pouličnih blagajnikov. 2. Poročilo delegatov o strankinem zboru.

Nova premiera v draml. V sredo, dne 10. t. m. se bo vršila v dramskem gledališču premiera M. Maeterlinckove satirične legende v dveh dejanjih »Čudež sv. Antona« z g. Kraljem v vlogi sv. Antona in gospo Rakarjevo v vlogi deklice Virgine. Ostale vloge imajo gg. Peček, Plut in drugi. Satira nam slika, kako bi se godilo svetniku, če bi se lepega dne pojavil med današnjo družbo. Polna je velekomičnih prizorov. Isti večer se bo uprizorila B. Shawova medigra »Črna dama iz sonetov« z gg. Šaričevo, Gabrijelčičevo, Cesarjem in Lipahom. Shaw nam slika kraljico Elizabeto in igralca Shakespearja, oba seveda prav po svoje, duhovito in pikro. Delo je bino hladnokrvnega humorja in za ljubitelje Shakespearja na vsak način zelo zanimivo. Režijo vodi g. Lipah.

Gospodarstvo.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 92.50 Din, 1 frank 6.55 Din, 1 češka krona 2.75 Din, 1 lira 4.72 Din, 100 avstrijskih kron 13 par, 100 nemških mark 1.15 Din. V Curihu velja 100 naših dinarjev 5.60 švicarskih frankov.

= **V združnem registru ljubljanske** trgovske obrtne komore je bilo 5. oktobra lanskega leta vpisanih 940 zadrug in 3 zveze in sicer Zadržna zveza v Ljubljani, Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, Zadržna zveza v Celju. Od 940 zadrug odpada na kreditne zadruge 436, na gospodarske 129, na živinorejske 80, na konsumne 74, na produktivne 56, na mlekarske 46, gradbene 22, električne 15, za nabavo strojev 11, tiskarske 8, vinogradniške 8, za nabavo električnih strojev 8 in na ostale razne zadruge 47. Od teh 940 zadrug pripada bivši Kranjski 539 zadrug (1914. leta 443), Štajerski pa 401.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana M o l e k a.)

III.

France Kremen med dvema ognjema.

Siva povodenj grozote se je razlila po Belgiji in naslovna stran leesvillskega časopisja je bila vsako jutro in popoldne kakor eksplozija bombe. Petindvajset tisoč Nemcev ubitih pri napadu na Liege! Četrť milijona Rusov poklanih in pogreznjenih v Mazurskih jezerih! Taki in enaki naslovi so se vrstili dan za dnevom in ljudje so jih hlastno požirali.

France Kremen ni nikoli kupoval dnevnikov. Kapitalistične laži naj gredo k vragu; on je rajši hranil cente in jih dal za socialistične tednike. Ampak zdaj je bilo drugače. France je hotel vsak dan vedeti, kaj se godi v Evropi, in ob večerih, ko je sedel na mostovžu svojega stanovanja in vpiral trudne noge v steber, je čital depeše s fronte. Ko je bil list prečitan, je vstal in zavil v bližnjo trafiko, katero je imel sodrug Stankevič, majhen rumunski žid, ki je preživel v Evropi in kateri je imel zemljevid. Stankevič je pojasnil Kremenu vse, kar je bilo nejasnega v vojnih poročilih, posebno glede krajev na fronti. France je priznal, da ne ve, kje je Rusija in kje leži Belgija, zato je bil vesel, da ima prijatelja, ki razume te stvari, zlasti če se vojna suče okrog takih mest, ki se imenujejo Przemysl in Przasnyaz.

Ob petih zvečer se je vršila seja krajevne organizacije. France je bil prvi v dvorani in napeto je poslušal bolj informirane sodruga, da popravi zamudo, katero je zakrivila družba na njegovi izobrazbi.

Predno je pa čakala evropska vojna nekaj tednov, je bil France Kremen malone že ves zmešan. Nikdar ne bi bil mislil, da je mogoče kaj takega, da bi namreč bilo med socialisti toliko nasprotnih mišljenj. Zdelo se mu je, da se vojna v manjšem obsegu vrši tudi v Leesvillu.

Na tretji seji po izbruhu vojne je sodrug dr. Medved predlagal s svojim učinkovitim govorniškimi glasom, naj krajevna organizacija pošlje brzojavko eksekutivi socialistične stranke z zahtevo, da mora stranka protestirati proti nemškemu napadu Belgije; sočasno naj se pošlje brzojavka predsedniku Združenih držav z enako zahtevo. Da bi bili videli vihar, ki je nastal v dvorani! Sodruga Gornik, pivovarniški delavec, je zagrmel, če je krajevna organizacija v Leesvillu kdaj protestirala proti nastopu Irske. Ali je socialistična stranka kdaj zahtevala, da naj predsednik Združenih držav protestira proti zatiranju ljudstva v Egiptu in Indiji?

Dr. Medved, ki je še vedno stal, je strastno našteval vsa zlodejstva, ki jih je izvršila nemška armada v Belgiji. To je zopet razsrdilo Gornika, čigar zapirjen obraz je naenkrat dobil višnjevo barvo. Kričal je, če ni morda vsem sodrugom že znano, da je Francija prva vdrla v Belgijo in Belgijci se niso protivili temu. Ali niso vse belgijske trdnjave obrnjene proti Nemčiji? — Seveda so, je odgovoril doktor, toda kaj hoče sodrug Gornik s tem? Ali je zločin, če ve človek že naprej, kdo ga napade?

Pivovarniški delavec je pa nadaljeval: »Ni li znano vsemu svetu, da so Francozi začeli vojno z aeroplanskim bombardiranjem nemških mest?«

Sodruga doktor, čigar obraz je tudi zardel od jeze, je zopet odgovoril, da je to laž, katero je vrgla v svet nemška mašina nemške propagande.

»Kako vemo, da je to laž?« se ponovno razvname Gornik. »Ali naj verjamemo brzojavkam iz Londona, ki so pod cenzuro angleškega zlata?«

Prepir se je nadaljeval in France je bil razburjen kakor še nikdar v svojem življenju. On se je strinjal z obema strankama in ni si mogel kaj, da ne bi bil glasno pritrdil dr. Medvedu in Gorniku. Ravno tako je odobral izvajanja tretjega govornika Emila Forsterja, mladega, bledoličnega sodruga, ki je risal vzorce v tovarni za preproge. Emil je malokdaj govoril na sejah, ali kadar se je oglasil, so ga vsi radi poslušali, ker je bil izobražen; njegov oče je tudi bil v stranki in oba sta bila godbenika, ki sta dostikrat igrala pri zabavnih prireditvah organizacije. Forster je pojasnil v mehkih, mirnih besedah težko stališče, na katerem se nahajajo nemški socialisti v sedanji krizi. Sodruga ne smejo pozabiti, da se Nemci bojujejo ne samo proti Angliji in Franciji, temveč tudi proti Rusiji, ki je velikanska in samo napol civilizirana država, ki ima najbolj tiransko vlado na svetu. Kaj bi rekli Američani, ako bi se v Kanadi oborožilo tristo milijonov nevednih in zaslužnjenih ljudi?

»Dobro,« ga zavrne dr. Medved, »zakaj pa Nemci ne vodijo vojne samo z Rusijo in pustijo Francijo in Belgijo pri miru?«

»Zato,« odgovori Emil, »ker Francija ne dovoli tega. V Ameriki mislimo, da je Francija kot republika demokratična dežela, pri tem hitro pozabimo, da je Francija kapitalistična republika, v kateri vladajo bankirji, in ti bankirji so sklenili zvezo z ruskim carjem v svrhu, da uničijo Nemčijo. Francija je posodila Rusiji več nego štiri milijarde dolarjev.«

(Dalje prih.)

= **Industrija v Sloveniji** se lepo razvija. V preteklem letu odpada od protokoliranih industrijskih tvrdk na industrijo z lesom 18, na kemijsko industrijo 9, na tekstilno in na konfekcijsko industrijo 7, na industrijo z živili 6, na industrijo špirta 5, na kovinsko stroko 4, na električno stroko 3, na grafično stroko 3, na gradbeno stroko 3, na papirnato stroko 2, na montansko stroko 1, na košarno stroko 1, na čevljarstvo stroko 1 in na usnjeno stroko 1.

= **Na Sušaku** se je osnovalo pretekli mesec parobrodarsko društvo »Prekomorska plovdba d. d. na Sušaku« s temeljno glavnico 4.833.000 dinarjev. Ravnateljstvo je pooblašeno, da poviša glavnico na 10 milijonov dinarjev.

= **Kemijska industrija na Češkoslovaškem** obsega 668 tovarn, v katerih je

zaposlenih okoli 45.000 delavcev in katere potrebujejo 85.000 konjskih sil.

= **Komisija**, ki je v Pragi kontrolirala bančno trgovino z devizami, je kaznovala Češkoslovaško eskomptno banko s 15 milijoni Kč, Komercialno banko z 2 milijoni Kč, Union banko s 5 milijoni Kč itd.

= **Iz Varšave** poročajo, da znašajo poljski državni dolgovi v inozemstvu: v ameriških Zed. državah 184.457.964,69 dolarjev, v Franciji 784.858.404,29 frankov, v Angliji 4.374.849 funtov šterlingov, v Italiji 17.448.232 lir, 36.325.490 zlatih frankov in 1.259.605 francoskih frankov, v Holandiji 18.218.686,76 forintov, v Norveški 16.497.417,47 norveških kron, na Danskem 385.849,81 danskih kron, na Švedskem 173.000 švedskih kron in v Švici 73.000 frankov.

= **V Berlínu** je dolar od 7250 mark zrastel na 7560 mark. Od novembra pa

do decembra lanskega leta se je draginja zvišala za 61%.

= **Produkcija premoza v Nemčiji** je znašala v novembru lanskega leta 10.55 milijonov ton, medtem ko je znašala leta 1913. na istem teritoriju, torej brez Essasa, Lotaringije in saarskega področja 13.15 milijonov ton.

= **V Parizu** se bo vršila leta 1925. prva velika svetovna izložba, na kateri bodo zastopane vse velike industrije sveta.

= **V Stokholmu** se bo vršil 1924. leta svetovni poštni kongres. Švedski generalni poštni ravnatelj je že sedaj dobil za pokritje stroškov ob priliki tega kongresa 500.000 švedskih kron.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Sprejmejo se
natakarski vajenec,
blagajničarka in točaj
v restavraciji na glavnem kolodvoru.

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje itd.

priporoča tvrdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Poslovne prostore

na najlepšem prostoru v Ljubljani, in sicer: v pritličju, v prvem nadstropju in v drugem nadstropju v novi zgradbi na oglu Aleksandrove in Gledališke ulice bo oddal v najem Pokojninski zavod predvidoma od 1. avgusta naprej. Interesenti, katerim so najemniški pogoji na vpogled v zavodu (Solski drevored 2) vsak delavnik od 8. do 12. predpoldne, naj vložijo svoje ponudbe najpozneje do ponedeljka dne 15. januarja 1923 pri ravnateljstvu zavoda.

V Ljubljani, dne 3. januarja 1923.

Pokojninski zavod za nameščence
v Ljubljani.

Znižane
cene

pri

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Pridobivajte naročnike!